

Műtárgyfotó - narvál-agyarból készült fedeles kanna és serleg a fraknói Esterházy-kincstárból az 1884. évi ötvösmű-kiállításon

Leltári szám:	NLT 1616
Alkotó:	Weinwurm, Antal (1845 - 1925 k.) / fényképész
Készítés ideje:	1884 1660 KÖRÜL
Készítés helye:	Budapest; Frankfurt am Main
Anyag:	üvegnegatív
Méretek:	magasság: 28 cm szélesség: 21,5 cm

Az 1884. évi történeti ötvösmű-kiállításon két narvál-agyarból faragott díszedény szerepelt a fraknói Esterházy kincstárból, amelyek az 1900 körüli években kikerültek a gyűjteményből, jelenlegi őrzési helyük nem ismert.

A tárgyak gránátokkal díszített aranyozott ezüst foglalata a serleg fedelén látható NK ötvösjegy tanúsága szerint Nikolaus Kempf (1623–1678) frankfurti mester munkája az 1660 körüli évekből, míg az ágaskodó egyszarvút ábrázoló faragott edénytестek feltehetően Justus Klessger (Glesker) (1610–1678) művei.

A serleg kevésbé díszes kialakítású analóg darabja – melynek foglalatan szintén Nikolaus Kempf ötvösjegye látható – Maximilian von Goldschmidt-Rothschild (1843–1940) frankfurti gyűjteményéből 1951-ben Alastair Bradley Martin (1917–2010) New York-i műgyűjtő tulajdonába került. (Ld.: Guido Schönberger: *A Goblet of Unicorn Horn*. In: *The Metropolitan Museum of Art Bulletin*, 1951, 284–288. – ld. [itt](#))

A tárgyak az 1680 körüli években kerülhettek Esterházy Pál gyűjteményébe. A fraknói kincstár 1685. évi inventáriumában a rinocérosztülökből faragott poharak és kupák mellett több egész narvál-agyart ("unicornis szarvat") és egy edényt említ ("Edgy Unicornis melybül ihatnyi is"). (A fraknói kincstár gyűjteményében ma is található egy közel 2 m hosszú narválagyar, melynek legközelebbi párhuzama a bécsi császári gyűjteményben őrzött "unicornis-szarv" – ld. [itt](#).)

A fraknói kincstár 1725. évi leltárában már egyértelműen azonosítható a narvál-agyarból készült fedeles kanna és serleg: *Más vörös tokban unicornis szarvbul való, ezüstben foglalt, kövekkel kirakott zománczos aranyos födeles kanna. – Más vörös hosszas tokban ezüstben foglalt, kövekkel kirakott unicornis szarvbul való aranyos födeles pohár.* (Almarium sub N.ris 41 et 42, N. 10., Nr. 19.)

Az 1884. évi ötvösmű-kiállítás során Uhl Sándor, a budapesti Mintarajziskola rajztanára akvarellal színezett ceruzarajzot is készített a serlegről (IM Adattár, KRTF 462).

Irodalom

- Szerk.: Radisics Jenő: *Magyar műkincsek III. Felsőmagyarország és Erdély*. Műbarátok Köre, Budapest, 1901. - 10. tábla
- Pulszky Károly, Radisics Jenő: *Az ötvösség remekei a Magyar Történeti Ötvösműkiállításon*. Franklin Társulat, Budapest, 1885. - II. p. 55.
- Szerk.: Pulszky Károly, Radisics Jenő: *A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma*. Franklin Társulat, Budapest, 1884. - III. terem, p. 161., Nr. 8-9.

